

ΓΕΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΩΝ ΔΟΚΙΜΙΩΝ Α΄ ΚΑΙ Β΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΩΝ ΔΟΚΙΜΙΩΝ

1. Οι περί Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες Νόμοι του 1999 έως 2020 και οι σχετικοί κανονισμοί προνοούν όπως προσαρμόζονται τα εξεταστικά δοκίμια στις εκπαιδευτικές ανάγκες και το εξατομικευμένο πρόγραμμα των παιδιών της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης.
2. Το περιεχόμενο των ερωτήσεων του εξεταστικού δοκιμίου των παιδιών Ειδικής Αγωγής δεν πρέπει να διαφέρει από αυτό των υπόλοιπων παιδιών της τάξης τους. Ωστόσο, το εξεταστικό δοκίμιο των παιδιών Ειδικής Αγωγής θα πρέπει να **διαμορφώνεται** με τρόπο που να ανταποκρίνεται στις ανάγκες και τη μορφή αναπηρίας του κάθε παιδιού, στο ίδιο επίπεδο και απαιτήσεις όπως και για τους/τις υπόλοιπους/ες μαθητές/τριες. Παρακάτω παρατίθενται βασικές κατευθυντήριες οδηγίες διαμόρφωσης του εξεταστικού δοκιμίου παιδιών, τα οποία εντάσσονται σε Προγράμματα Ειδικής Αγωγής.
3. Σύμφωνα με τους περί Λειτουργίας των Δημοσίων Σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης (Τροποποιητικούς) (Αρ.2) Κανονισμούς του 2020, δίνεται έμφαση στις πολλαπλές μορφές αξιολόγησης (συντρέχουσα αξιολόγηση) και στις προειδοποιημένες ασκήσεις ελέγχου (διαμορφωτική αξιολόγηση) για διαπίστωση της αποτελεσματικότητας της διδασκαλίας και για ανατροφοδότηση της μάθησης. Αξιοποιώντας τη διαγνωστική και συντρέχουσα αξιολόγηση, επιτυγχάνεται η έγκαιρη διάγνωση των αναγκών του κάθε παιδιού, έτσι ώστε ο/η εκπαιδευτικός να διαμορφώνει τη διδασκαλία του/της ανάλογα.

Εύλογες Προσαρμογές

- Το εξεταστικό δοκίμιο μπορεί να μετατρέπεται στη μορφή με την οποία το παιδί διαβάσει καλύτερα, π.χ.
 - απλή μορφή (plain text): απλή σύνταξη, απλές λέξεις, μικρές προτάσεις.
 - κείμενο για όλους (easy to read): απλή σύνταξη, απλές λέξεις, μικρές προτάσεις, παράθεση ξεκάθαρων εικόνων που σχετίζονται με το κείμενο, σημαντικές λέξεις με bold.
 - κείμενο με σύμβολα (με την αξιοποίηση λογισμικού επικοινωνίας)
- Το εξεταστικό δοκίμιο μπορεί να δίνεται σε ηλεκτρονική μορφή, ώστε να διασφαλίζεται η πρόσβαση μέσω εξειδικευμένων λογισμικών και υλιστικών (π.χ. λογισμικά μεγέθυνσης, φωνητικής απόδοσης και απτικής παρουσίασης σε ανανεώσιμη γραφή Braille του περιεχομένου της οθόνης ΗΥ, γραμμή Braille).
- Τα σχήματα, διαγράμματα, πίνακες, γραφικές παραστάσεις και εικόνες που παρουσιάζονται σε συμβατική μορφή σε ένα εξεταστικό δοκίμιο διαφοροποιούνται για να είναι προσβάσιμα, π.χ. μεγεθύνονται, μετατρέπονται σε ανάγλυφα απτικά διαγράμματα, γίνεται περιγραφή εικόνων και διαγραμμάτων που δεν μπορούν να αποτυπωθούν απτικά.
- Όπου κρίνεται απαραίτητο, επιτρέπεται στο παιδί να γράφει τις απαντήσεις πάνω στο εξεταστικό δοκίμιο και όχι σε ξεχωριστό φύλλο απαντήσεων.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ

Ανάγνωση

- Γίνεται ανάγνωση του κειμένου, σε όποια μορφή είναι (π.χ. συμβατική μορφή, απλή μορφή, κείμενο για όλους, κείμενο σε σύμβολα, κτλ.), από τον/την εκπαιδευτικό.
- Δίνονται πλαγιότιτλοι σε κάθε παράγραφο του κειμένου ή κάθε φορά που εισάγεται μια νέα ιδέα, νοουμένου ότι αυτό δεν αποτελεί μέρος της εξέτασης.
- Υπογραμμίζονται λέξεις ή φράσεις κλειδιά, ώστε το παιδί να είναι σε θέση να εντοπίζει εύκολα βασικές πληροφορίες.

Περιεχόμενο

- Γίνεται σταδιακή ανάγνωση των ερωτήσεων του εξεταστικού δοκιμίου από τον/την εκπαιδευτικό και να επεξηγείται με απλά λόγια το περιεχόμενο κάθε ερώτησης.
 - Παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες, νοητική αναπηρία ή απώλεια ακοής μπορούν να υποβάλλουν διευκρινιστικές ερωτήσεις για το περιεχόμενο των ερωτήσεων.
- Οι ερωτήσεις είναι μονοσκελείς, να έχουν δηλαδή **ένα** μόνο **ζητούμενο**.
- Αν χρειάζεται να δοθούν περισσότερες από μία απαντήσεις σε μια ερώτηση, υπάρχει σαφής καθορισμός χώρου των ζητούμενων.

π.χ. Να γράψετε δύο (2) αίτια της Γαλλικής Επανάστασης:

α.....

.....

β.....

.....

- Οι γραμμές πάνω στις οποίες θα γραφεί η απάντηση διαφοροποιούνται στο πάχος και την απόσταση που θα έχουν μεταξύ τους ανάλογα με την περίπτωση (π.χ. για να εξυπηρετεί ένα παιδί που έχει μειωμένη όραση ή ένα παιδί που γράφει μεγάλα γράμματα).
- Επεξηγούνται γραπτώς λέξεις οι οποίες είναι δυσνόητες (γραπτή επεξήγηση δυσνόητων λέξεων με τη χρήση αστερίσκου *).

- Στις περιπτώσεις παιδιών, όπου δεν μπορούν να αποτυπώσουν τη σκέψη τους σε συνεχή γραπτό λόγο ή παρουσιάζουν δυσκολία στην απομνημόνευση ημερομηνιών/ονομασιών, οι ερωτήσεις ανοικτού τύπου αποφεύγονται και αξιοποιούνται οι πιο κάτω μορφές ερωτήσεων:
 - ο μία ή περισσότερες ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής, εκεί όπου δεν υπάρχει άλλος τρόπος να δοθεί απάντηση
 - ο αντιστοίχισης
 - ο σωστού – λάθους
 - ο συμπλήρωσης λέξεων – φράσεων
- Στις περιπτώσεις παιδιών, όπου μπορούν να αποτυπώσουν τη σκέψη τους σε συνεχή γραπτό λόγο, στη διατύπωση των ερωτήσεων ορίζεται ο αριθμός των στοιχείων που ζητούνται όπως και η έκταση του χώρου της απάντησης.

Παράδειγμα Ιστορία Β΄ Γυμνασίου

Να γράψετε σύντομο κατατοπιστικό σημείωμα για τα **θέματα** (1.Ορισμός, 2.Τρόπος διοίκησης, 3. Οργάνωση, 4. Λειτουργία):

- 1.Ορισμός:.....

 2. Τρόπος διοίκησης:.....

 3. Οργάνωση:.....

 4.Λειτουργία:.....

- Δίνονται γραπτώς παραδείγματα απάντησης σε ερωτήματα/ασκήσεις (όπου αυτό είναι εφικτό).

Παράδειγμα Νέα Ελληνικά Α΄ Γυμνασίου

- α) να χρησιμοποιήσετε τα επίθετα της α΄ στήλης για να συνοδεύσετε τα ουσιαστικά της β΄ στήλης
- β) να τα γράψετε στη σωστή στήλη ανάλογα με το γένος στο οποίο ανήκουν
- γ) να προσθέσετε το οριστικό άρθρο

Επίθετα	Ουσιαστικά	Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
<u>Παράδειγμα</u> συνεχής	παρουσία		η συνεχής παρουσία	
δηλητηριώδης	φίδια			
θαμνώδης	βλάστηση			
ακριβής	αντίγραφο			
θορυβώδης	μαθητής			

- Όπου κρίνεται απαραίτητο, οι δεξιότητες επίλυσης ασκήσεων, οι οποίες περιλαμβάνουν αριθμούς και σύμβολα (π.χ. εξισώσεις, γραφικές παραστάσεις, κτλ.) εξετάζονται με εναλλακτικούς τύπους ερωτήσεων, π.χ.
 - ο μία ή περισσότερες ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής
 - ο αντιστοίχισης
 - ο σωστού – λάθους
 - ο συμπλήρωσης λέξεων – φράσεων

Παράδειγμα Μαθηματικά Α΄ Λυκείου Κοινού Κορμού

A1. Να κάνετε τις πράξεις:

(Να βάλετε σε κύκλο την ορθή απάντηση)

(α)	$\sqrt{225} =$	(ι)	5	(ιι)	15
(β)	$\sqrt{3} \cdot \sqrt{3} =$	(ι)	9	(ιι)	3
(γ)	$\frac{\sqrt[3]{81}}{\sqrt[3]{3}} =$	(ι)	9	(ιι)	3
(δ)	$\sqrt{3 + \sqrt{8 - \sqrt{49}}} =$	(ι)	4	(ιι)	2

- Όπου κρίνεται απαραίτητο, οι δεξιότητες παραγωγής διαγράμματος, γραφικής παράστασης ή πίνακα, μπορούν να εξεταστούν με εναλλακτικούς τύπους ερωτήσεων, οι οποίοι να περιλαμβάνουν διαγράμματα, γραφικές παραστάσεις ή πίνακες ή/και άλλες πληροφορίες σχετικές με το θέμα.

Παράδειγμα Μαθηματικά Κατεύθυνσης Γ΄ Λυκείου

Στο πιο κάτω σχήμα δίνεται η γραφική παράσταση μίας συνάρτησης f .

Να χαρακτηρίσετε ως σωστές (Σ) ή λανθασμένες (Λ) τις παρακάτω προτάσεις:

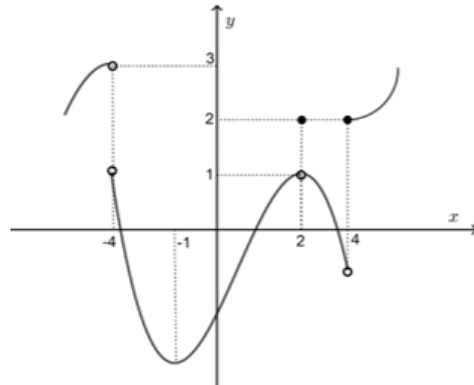
i. Η f είναι συνεχής στο

$$x_0 = 2.$$

ii. $\lim_{x \rightarrow 4^+} f(x) = 2$

iii. $\lim_{x \rightarrow 2} f(x) = 1$

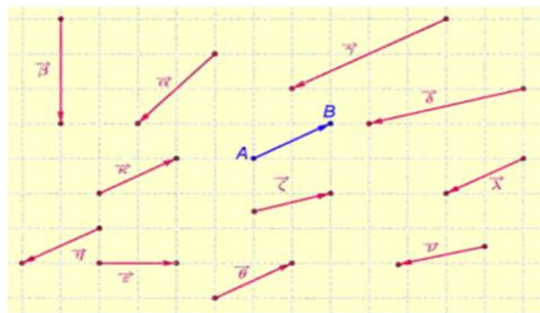
iv. $f(2) = 0$

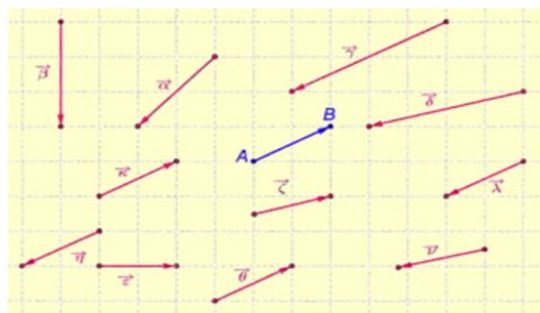
Παράδειγμα Μαθηματικά Α΄ Λυκείου Κοινού Κορμού

B1. (α)

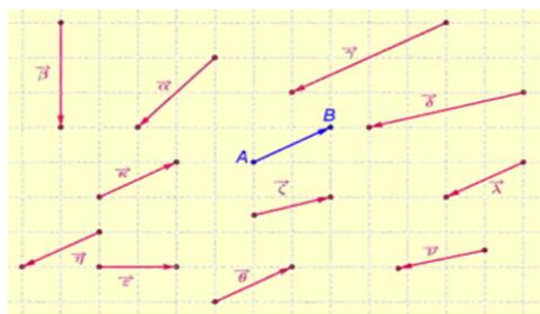
(i) Να βάλετε σε κύκλο ένα διάνυσμα που να είναι ίσο με το διάνυσμα $\overrightarrow{AB}$.

(ii) Να βάλετε σε κύκλο ένα διάνυσμα που να είναι αντίθετο του διανύσματος $\overrightarrow{AB}$.

(iii) Να βάλετε σε κύκλο ένα διάνυσμα που να είναι παράλληλο με το διάνυσμα $\overrightarrow{AB}$.

Παραγωγή γραπτού επικοινωνιακού λόγου

- Όταν η αναπηρία καθιστά αδύνατη την παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου και το παιδί δεν χρησιμοποιεί λογισμικό επικοινωνίας για την παραγωγή επικοινωνιακού λόγου (π.χ. στα Νέα Ελληνικά, στα Αγγλικά), δίνεται η επιλογή στο παιδί το ποσοστό του εξεταστικού δοκιμίου που αντιστοιχεί στην παραγωγή γραπτού λόγου να μεταφερθεί στο υπόλοιπο εξεταστικό δοκίμιο.
- Η παραγωγή γραπτού επικοινωνιακού λόγου μπορεί να γίνει:
 - σε απλή μορφή
 - μέσω λογισμικού επικοινωνίας με σύμβολα
- Όπου κρίνεται απαραίτητο, το παιδί μπορεί να εξεταστεί με τρόπο που να του επιτρέπει να δείξει τις γνώσεις του στα επιμέρους στοιχεία του γραπτού επικοινωνιακού λόγου (δηλ. περιεχόμενο, δομή, έκφραση και ορθογραφία) με ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής, συμπλήρωσης, αντιστοίχισης, σωστό-λάθος ή/και γραπτό ή προφορικό λόγο.

Παράδειγμα: Νέα Ελληνικά, Β΄ Γυμνασίου

Θέμα για παραγωγή γραπτού επικοινωνιακού λόγου:

Σου ζήτησαν να γράψεις ένα άρθρο με θέμα τη φιλία.

Το άρθρο θα δημοσιευθεί στην εφημερίδα του σχολείου.

Περιεχόμενο

[Οι απαντήσεις μπορούν να δοθούν γραπτά, προφορικά με μεταγραφέα ή με τη χρήση λογισμικού επικοινωνίας]

Τι είναι φιλία;

Πώς νιώθουν οι φίλοι;

Δομή

Κύκλωσε ένα χαρακτηριστικό του άρθρου

- α. επίλογος
- β. προσφώνηση
- γ. διεύθυνση
- δ. επιφώνηση

Κύκλωσε ποια πρόταση θα μπορούσε να είναι στον πρόλογο ενός άρθρου για τη φιλία

- α. Η φιλία είναι πολύτιμη.
- β. Νιώθω πολλά συναισθήματα για την καλύτερη μου φίλη
- γ. Ένα σημαντικό συμπέρασμα είναι ότι η φιλία χρειάζεται στη ζωή μας
- δ. Φιλία: Μια μοναδική σχέση

Έκφραση

Να συμπληρώσετε την πιο κάτω παράγραφο επιλέγοντας τα κατάλληλα επίθετα:

καχυποψία, εμπιστοσύνη, φόβος, συναισθήματα, φωνές, μυστικά, παρέα

Σε μια φιλία, υπάρχει _____. Αυτό σημαίνει ότι οι φίλοι νιώθουν ότι μπορούν να μοιραστούν _____ ή _____ που δεν

θέλουν να μάθει κανένας άλλος. Η φίλιά διαφέρει από την απλή _____ που μπορεί να κάνουμε με άλλα παιδιά.

Ορθογραφία

Να γράψεις τις λέξεις ή να υπαγορεύσεις την ορθογραφία των λέξεων που θα σου ζητηθούν [οι λέξεις να σχετίζονται με τη φίλιά]

- υπόλοιπο γραπτό (π.χ. παιδί με κώφωση απαλλάσσεται από το μέρος της ακρόασης στο μάθημα των Αγγλικών).

Ομιλία - Έκφραση

- Αν η αναπηρία περιορίζει την ομιλία, τότε το παιδί εξετάζεται με τον εναλλακτικό τρόπο που χρησιμοποιεί συνήθως
 - Κυπριακή Νοηματική Γλώσσα
 - Λογισμικό εναλλακτικής επικοινωνίας
 - Απάντηση σε ερωτήσεις κλειστού τύπου (π.χ. Ναι/Όχι, Σωστό/Λάθος), πολλαπλής επιλογής, αντιστοίχισης

Συμβατότητα με το σύνολο των εύλογων προσαρμογών

Το σύνολο των εύλογων προσαρμογών που εγκρίθηκαν για το παιδί κατά τη φοίτησή του να λαμβάνονται υπόψη στη διαφοροποίηση του εξεταστικού δοκιμίου.

Για παράδειγμα, αν εγκρίθηκε απαλλαγή από το μάθημα της Αγγλικής Γλώσσας, και το εξεταστικό δοκίμιο άλλου γνωστικού αντικειμένου περιλαμβάνει θέματα στα αγγλικά (π.χ. Οικονομικά, Λογιστική), όλα τα θέματα του γραπτού να είναι στα Ελληνικά.